

**Tillæg nr. 1 til § 12 Miljøgodkendelse
af husdyrbrug**

Langagervej 15
Hammelev
8500 Grenaa

Miljøgodkendelse af husdyrbrug i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20. december 2006.

Ejer- og driftsforhold:

Husdyrbrugets navn:	Langagervej 15, Hammelev, 8500 Grenaa
Art:	Kvægbrug
CVR nr.:	27263267
Matr. nr.:	20b Hammelev, Grenaa Jorder
Ejer af husdyrbruget:	Thomas Bager, Langagervej 15, 8500 Grenaa
E-mail:	bager@steenagergaard.dk
Driftsansvarlig:	Thomas Bager
Godkendelsesparagraf:	12 stk. 3
Tilsynsmyndighed:	Norrdjurs Kommune

Tidsfrister og perioder:

Miljøgodkendelsen offentliggøres den 11. oktober 2017.

Klagefristen udløber den 8. november 2017.

Søgsmålsfristen udløber den 11. april 2018.

Ansøgningen er modtaget den 26. juli 2017.

Dato: 11. oktober 2017

J.nr.: 17/13456

Skema nr.: 100991

Reference: Annette Jessen

Telefon: 89 59 40 01

E-mail: anje@norrdjurs.dk

Kvalitetssikring: SSK

Annette Jessen

Miljøsagsbehandler

INDHOLDSFORTEGNELSE

Læsevejledning

1. Godkendelse	5
1.1. Godkendelsespligt	5
1.2. Godkendelsens omfang	6
1.2.1. Tidligere godkendelser.....	6
1.2.2. Ophør	6
1.3. Offentlighed, høring og klage	6
1.3.1. Offentliggørelse.....	6
1.3.2. Offentlighed og høringer	6
1.4. Ikke teknisk resumé	7
1.4.1. Kort beskrivelse af det ansøgte	7
1.4.2. Ansøgning, tilsyn og revurdering	7
1.4.3. Miljøforhold	7
1.5. Alternativer	8
1.6. BAT for den ansøgte produktion	8
2. Anlægget	10
2.1. Dyrehold og management	10
2.1.1. Management.....	10
2.1.2. Dyrehold.....	11
2.2. Lokalisering	12
2.2.1. Faste afstandskrav	12
2.2.2. Landskab og planforhold.....	12
2.3. Energi- og vandforbrug	13
2.4. Gener	13
2.4.1. Lugt	13
2.4.2. Støj	14
2.4.3. Lys.....	14
2.4.4. Fluer og skadedyr	14
2.4.5. Støv	15
2.4.6. Transport	15
2.5. Forurening	15
2.5.1. Restvand m.v.....	15
2.5.2. Opbevaring, husdyrgødning og foder.....	15
2.5.3. Affald og kemikalier	16
2.5.4. Ammoniaktab.....	16
2.5.5. Påvirkning af natur	17
3. Arealer	19
4. Øvrige miljøforhold	20
4.1. Bilag IV-arter	20
4.2. Bedste tilgængelige teknik/rekere teknologi/optimering	20
5. Egenkontrol	21
6. Liste over sagens bilag	22

LÆSEVEJLEDNING

I miljøgodkendelsen er rammerne for den godkendte produktion beskrevet.

Første kapitel beskriver de generelle forhold omkring ansøgningen og ejendommen. I første kapitel er der også et ikke teknisk resumé, som beskriver udvidelsen og hvordan omgivelserne påvirkes af det ansøgte.

Andet kapitel beskriver forhold omkring anlægget, og arealdelen er samlet i kapitel tre.

For at sikre at produktionen kan foregå, uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt, er miljøpåvirkningerne vurderet, og hvor det er nødvendigt, er der stillet vilkår. Vurderingerne og vilkårene er samlet i tabeller som nedenstående, så det er let at finde de vilkår, der skal overholdes.

VILKÅR	MILJØVURDERING

Hvis der er stillet vilkår, står tabellen med vilkår og miljøvurdering sidst i afsnittet efter den generelle tekst m.v.

I fjerde kapitel findes Norddjurs Kommunes sammenfattende miljøvurdering af det ansøgte projekt, herunder om hvordan krav til anvendelse af bedst tilgængelig teknologi (BAT) er opfyldt.

Femte kapitel omhandler eventuel egenkontrol.

Oversigt over bilag findes i afsnit 6.

Klagevejledning findes på bilag 5.

1. GODKENDELSE

Norrdjurs Kommune godkender hermed tillæg nr. 1 til den eksisterende miljøgodkendelse dateret den 14. september 2009 for husdyrbruget på Langagervej 15, Hammelev, 8500 Grenaa. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr. 116524.

Tillægget omfatter de forhold, som ændres i forhold til den eksisterende godkendelse med tillæg. Øvrige forhold i den eksisterende godkendelse er fortsat gældende. For det enkelte punkt herefter er der således enten en ny vurdering og vilkår eller en henvisning til de gældende vilkår og vurderinger.

Godkendelsen omfatter de miljømæssige forhold, der er beskrevet i:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20. december 2006 med ændringer.
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017.
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 865 af 23. juni 2017.

Ejeren er selv ansvarlig for at indhente øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser, herunder byggetilladelse og afledningstilladelse til regnvand og sanitært spildevand.

Der gøres opmærksom på, at husdyrbruget til enhver tid skal overholde gældende regler i love og bekendtgørelser - også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse. F.eks. skal den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse overholdes.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 6 år fra godkendelsens dato.

VILKÅR	MILJØVURDERING
<ol style="list-style-type: none">1. Tillægget må udnyttes, når det er offentliggjort.2. Alle vilkår til tillægget skal efterleves, så snart udnyttelse af tillægget påbegyndes.	Krav til ibrugtagning sikrer, at det beregnede BAT-krav til emission også overholdes, hvis godkendelsen kun udnyttes delvist.

1.1. GODKENDELSESPLIGT

I det konkrete projekt er der ansøgt om en udvidelse af det godkendte dyrehold i eksisterende stalde. Udvidelsen af dyreholdet er godkendelsespligtigt. Projektet skal godkendes efter § 12 stk. 3 i husdyrbrugsloven.

Husdyrbrug må ikke etableres, udvides eller ændres, før kommunen har haft lejlighed til at vurdere om ændringen kræver en tilladelse eller godkendelse.

Efterfølgende ændringer i produktionen skal ligeledes godkendes, før de gennemføres. Ændringer i dyrehold eller andre forhold, som er omfattet af godkendelsen, må derfor først gennemføres, når kommunen har godkendt ændringen på baggrund af en anmeldelse eller i et tillæg til godkendelsen.

Eventuelt ejerskifte skal meddeles tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, at det har fundet sted.

1.2. GODKENDELSENS OMFANG

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse efter husdyrbrugslovens § 12 stk. 2. Det ansøgte skal derfor godkendes i et tillæg til den eksisterende godkendelse. Godkendelsen omfatter en ændring og udvidelse af det eksisterende dyrehold. Tillægget omfatter ikke nyt byggeri af stald eller andre anlæg.

1.2.1. TIDLIGERE GODKENDELSER

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse efter husdyrbrugsloven fra 2009. Miljøgodkendelsen fra 2009 er fortsat gældende.

1.2.2. OPHØR

Hvis produktionen ophører, skal det sikres, at der ikke sker en efterfølgende forurening af jord og omgivelser.

Se vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

1.3. OFFENTLIGHED, HØRING OG KLAGE

1.3.1. OFFENTLIGGØRELSE

Godkendelsen bekendtgøres ved offentliggørelse på Norddjurs Kommunes hjemmeside. Herefter er der en klagefrist på fire uger, hvor miljøgodkendelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagevejledning findes på bilag 5. Søgsmål til prøvelse af afgørelsen ved en domstol efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Dato for offentliggørelse findes på omslaget (side 2). Frister for at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet og for at prøve afgørelsen ved domstolen står ligeledes på indersiden af omslaget.

Kopi af afgørelsen er fremsendt til følgende:

- Danmarks Naturfredningsforening: dnnorddjurs-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbunds teamleder for Natur- og Miljøteam Aarhus og Djursland Arne Bager, Hougårdsvej 23, 8220 Brabrand: kabager@mail.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbunds hovedkontor: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd: info@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs: norddjurs@dof.dk
- Embedslægeinstitutionen Nord: senord@sst.dk

1.3.2. OFFENTLIGHED OG HØRINGER

Der er ingen naboer inden for den beregnede lugtkonsekvensradius. Derfor er der ingen naboer, der har haft et udkast til afgørelsen i høring.

1.4. IKKE TEKNISK RESUMÉ

Der søges om et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, af husdyrbruget Langagervej 15, Hammelev, 8500 Grenaa.

1.4.1. KORT BESKRIVELSE AF DET ANSØGTE

Thomas Bager ansøger om et tillæg til miljøgodkendelse efter lovens § 12, stk. 3 til udvidelse af dyreholdet på adressen Langagervej 15, Hammelev, 8500 Grenaa, Norddjurs Kommune.

Thomas Bager fik i 2009 miljøgodkendelse til 210 årsmalkekøer (tung race), 49 småkalve (0 - 6 mdr.), 182 kvier (6 mdr. - kælvning) og 100 tyrekalve (40-60 kg), svarende til i alt 396,5 DE.

Der ønskes en udvidelse af antallet af malkekøer fra 210 til 245 årskøer med en mælkeydelse på 12.500 kg EKM. Samtidig reduceres kvieopdrættet med 20 årstyr fra 182 til 162 års-kvier (6 - 27 mdr.). Den ansøgte produktion svarer til i alt 477,7 DE.

Ændringen af dyreholdet medfører ikke reovering af eksisterende stalde, og der foretages ingen ændringer i eksisterende byggeri. En plansilo opført i 2015 nord for de godkendte plansiloer lovliggøres med dette tillæg.

Nærmeste enkelte bolig ligger ca. 425 meter syd for staldanlægget (lugtcentrum). Nærmeste samlede bebyggelse uden for byzone er Sangstrup, der ligger ca. 2,5 km nordvest for anlægget, og nærmeste byzone er Åstrup, der ligger ca. 1,3 km sydvest for anlægget.

Oversigtskort se bilag 1.

Situationsplan se bilag 2.

Som følge af staldsystemerne produceres der i dag gylle og dybstrøelse på ejendommen. Dette vil også være gældende i ansøgt drift. I ansøgt drift vil gyllen blive opbevaret i ejendommens gyllebeholder, i ansøgers gyllebeholder på Åstrupbakken 22 og i en lejede beholder på Grønnevej 19 og Åstrupbakken 17. Dybstrøelsen opbevares på ejendommens møddingsplads.

1.4.2. ANSØGNING, TILSYN OG REVURDERING

Ansøgningen er indkommet til Norddjurs Kommune den 3. juli 2017. Ansøgningen er indsendt via. www.husdyrgodkendelse.dk, der er et elektronisk ansøgningssystem, som beregner en lang række miljøpåvirkninger ud fra det dyrehold, m.v., der indtastes. Beregningerne ligger sammen med kommunens vurderinger til grund for miljøgodkendelsen. Hvis det ansøgte projekt ville medføre uacceptable påvirkninger, så er der stillet vilkår, så miljøet og omgivelserne tilgodeses.

Efterfølgende vil kommunen løbende føre tilsyn med, at produktionen følger de vilkår, som fremgår af tillægget.

1.4.3. MILJØFORHOLD

Efterfølgende beskrives effekten af de ændringer, som godkendes med denne miljøgodkendelse.

Lugt

Den ansøgte produktion overholder alle krav til lugt, da den faktiske afstand til naboer er væsentlig længere end geneafstanden til de forskellige kategorier af bebyggelse.

Ammoniakbelastning og særligt værdifuld natur

Den ansøgte produktion opfylder de generelle krav til reduktion af ammoniakfordampningen.

Ved udvidelsen øges ammoniakemissionen med knap 184 kg til 2.609 kg N pr. år.

En øget emission medfører en risiko for, at der afsættes mere ammoniak på de omkringliggende naturområder. En øget deposition af ammoniak kan medføre tilgroning og at de følsomme plantearter forsvinder. Afhængig af naturområdets type og værdi har Miljøstyrelsen fastlagt værdier for den belastning, der forventes at kunne accepteres over tid, uden at naturkvaliteten forringes.

Det nærmeste ammoniakfølsomme naturområde er en gammel skov, som ligger ca. 600 meter fra anlægget. Det er vurderet, at skoven er ammoniakfølsom. Merbelastningen er beregnet til 0,0 kg. Kravet til merbelastning er overholdt.

For de øvrige ammoniakfølsomme naturområder ligger belastningen også langt under de værdier, Miljøstyrelsen har fastlagt.

Andre miljøpåvirkninger

Udvidelsen sker i eksisterende anlæg, og der bygges ikke nye gyllebeholdere eller andre anlæg. Derfor er der ingen landskabelig påvirkning ved udvidelsen. Der vil ske en mindre forøgelse af trafikken til og fra ejendommen, primært i form af øget kørsel med gylle. Der er gode til- og frakørselsforhold og det er derfor vurderet, at der ikke vil være væsentlige gener fra trafik. Ejendommens beliggenhed i forhold til naboer betyder, at der ikke vil være støv- eller støjgener for naboerne, og niveauet vil ikke blive påvirket væsentligt af udvidelsen.

Samlet er det vurderet, at udvidelsen kan ske uden væsentlige gener for omgivelserne og for miljøet.

1.5. ALTERNATIVER

Der er ikke beskrevet alternativer til den ansøgte udvidelse. Det er vurderet, at det ikke er relevant at udarbejde alternativer, da udvidelsen alene sker i eksisterende anlæg.

1.6. BAT FOR DEN ANSØGTE PRODUKTION

Ved udvidelse og ændring af husdyrhold stilles der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknologi for at reducere miljøbelastningen og for at optimere ressourceudnyttelsen. For at en teknologi regnes som BAT skal den ud over at sikre en lav miljøbelastning være tilgængelig for ansøgeren. Det vil sige, at teknologien skal være kendt i Danmark. Samtidig skal meromkostningen ved at indføre teknologien stå i forhold til pågældende type bedrifts betalings-evne. Krav om anvendelse af BAT er ikke afhængig af den enkelte ansøgers økonomi eller af lokale miljøforhold. Kravet til anvendelse af BAT skal i stedet ses som en "branchenorm".

Der stilles krav til anvendelse af BAT inden for områderne: management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

For den konkrete ansøgning vurderes kravet til anvendelse af BAT at være opfyldt ved følgende tiltag:

- Management: Deltagelse i kurser og ERFA-grupper for at sikre et højt fagligt niveau i driften, samt udarbejdelse af beredskabsplaner, så uheld og uforudsete hændelser kan håndteres forsvarligt.
- Foder: Anvendelse af foderplaner med efterfølgende opfølgning.
- Ammoniakfordampning: Ud fra de vejledende BAT-krav til ammoniakfordampning er der beregnet et emissionskrav på 2.611 kg ammoniak.

- Miljøstyrelsens vejledende BAT-krav til fosfor anfører, at der ikke er tilgængelige teknologier eller teknikker til at fastlægge en emissionsgrænseværdi.
- Anlæg skal gennemgås for energieffektivitet og forbrug af vand/el skal registreres
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning: Kravet til BAT er overholdt ved at efterleve gældende regler for opbevaring og anvendelse af husdyrgødning, herunder at beholdere som minimum skal være overdækket med naturligt flydelag og at gylle skal udbringes med slanger.

I kapitel 2 og 3 er der opstillet vilkår om anvendelse af BAT og bedriftens opfyldelse af kravene er vurderet i afsnit 4.2.

2. ANLÆGGET

Produktionen foregår i en nyere stald opført i 2008. Stalden har fast drænet gulv samt afsnit med dybstrøelse til de mindste kalve. I den østlige ende af stalden findes et afsnit med sengebåse og spalter med bagskyl, der anvendes til goldkøer.

Gyllen fra produktionen opbevares i en eksisterende 3.000 m³ gyllebeholder på ejendommen og i beholdere på andre ejendomme (Åstrupbakken 22, Grønnevej 19 og Åstrupbakken 17). Dybstrøelsen opbevares på ejendommens møddingsplads.

Placering af anlæggene kan ses på bilag 2.

Der opføres ikke nye anlæg. En plansilo opført i 2015 lovliggøres i dette tillæg.

VILKÅR	MILJØVURDERING
<p>3. Plansiloen, som lovliggøres i dette tillæg, må være 12 x 50 meter inklusiv 2 meter randbælgning mod nord.</p> <p>4. Opbevaringsanlægget skal være opført efter retningslinierne i landbrugets byggeblad nr. 103.09-02 (ensilageplads) og/eller nr. 103.09-06 (ensilagesilo med afgrænsningsmur åben i begge ender).</p> <p>5. Afløb fra plansiloen skal ledes til opsamlingsbeholder.</p>	<p>Plansiloen skal overholde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til ensilageopbevaringsanlæg.</p>

2.1. DYREHOLD OG MANAGEMENT

2.1.1. MANAGEMENT

Den daglige drift har stor betydning for at reducere eventuelle gener fra et husdyrbrug. Godt landmandsskab er derfor afgørende for, at husdyrbruget kan drives uden unødige gener for omgivelserne.

VILKÅR	MILJØVURDERING
<p>6. Et eksemplar af miljøgodkendelse, nærværende tillæg samt beredskabsplanen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for virksomhedens indretning og drift.</p> <p>7. Beredskabsplanen skal altid være opdateret med beskrivelse af procedure i forbindelse med uheld.</p>	<p>Det påhviler ejeren, at medarbejderne er bekendt med indholdet i miljøgodkendelsen, samt at vilkårene efterleves.</p> <p>Formålet med beredskabsplanen er, at der kan gribes hurtigt ind ved uheld, så forurening af miljøet kan undgås eller minimeres. Det er derfor afgørende, at den er opdateret med korrekte telefonnumre m.v.</p>

Se i øvrigt vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.1.2. DYREHOLD

Nuværende og godkendt dyrehold er anført i tabellerne herunder. Det godkendte dyrehold skal overholde de anførte værdier for vægt, stipladser, antal m.v.

Nuværende dyrehold

Dyrehold og stalddtype for nuværende drift	Staldafsnit navn jf. ansøgning	Vægt / aldersgrænse / ydelse	Antal årsdyr / producerede dyr	Stipladser	DE
Malkekøer (tung race). Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	Langagervej 15		180		253,1
Kvier (tung race). Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	Langagervej 15	6 mdr. - kælvning	182		86,7
Småkalve (tung race). Dybstrøelse (hele arealet)	Langagervej 15	0 - 6 mdr.	49		13,2
Tyrekalve (tung race). Dybstrøelse (hele arealet)	Langagervej 15	40 - 60 kg	100	20	1,3
Malkekøer (tung race). Sengestald med spaltes	Langagervej 15_2		30		42,2
Dyreenheder i alt					396,5

Godkendt dyrehold

Dyrehold og stalddtype for nuværende drift	Staldafsnit navn jf. ansøgning	Vægt / aldersgrænse / ydelse	Antal årsdyr / producerede dyr	Stipladser	DE
Malkekøer (tung race). Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	Langagervej 15	12.500 kg EKM	215		338,7
Kvier (tung race). Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	Langagervej 15	6 - 27 mdr.	162		77,1
Småkalve (tung race). Dybstrøelse (hele arealet)	Langagervej 15	0 - 6 mdr.	49		13,2
Tyrekalve (tung race). Dybstrøelse (hele arealet)	Langagervej 15	40 - 60 kg	100	20	1,3
Malkekøer (tung race). Sengestald med spaltes	Langagervej 15_2	12.500 kg EKM	30		47,3
Dyreenheder i alt					477,7

VILKÅR	MILJØVURDERING
<p>8. Tilladt dyrehold fremgår af tabellen herover. Ændres beregningen af DE, er det det anførte dyrehold, der er gældende.</p> <p>9. Det angivne antal stipladser for hvert stald-afsnit angiver det maksimalt tilladte antal dyr til enhver tid.</p>	<p>Godkendelsen er givet på baggrund af det anførte antal dyr og vægtintervaller. Derfor er den lovlige produktion altid det anførte dyrehold. Det tilladte antal DE vil derfor blive ændret, hvis beregningen af DE ændres.</p> <p>Stipladserne anvendes til beregning af lugtgener. Hvis der er flere dyr i staldene end det anførte antal stipladser, er lugtberegningen ikke retvisende.</p>
<p>Foder/ydelse</p> <p>10. Der skal udarbejdes foderplaner, som følges op af effektivitetskontroller. Planer og kontroller skal udarbejdes for hvert kvartal.</p> <p>11. Hvis mælkeydelsen øges til over 12.500 kg EKM, skal antallet af dyr reduceres tilsvarende, så antal DE ikke øges.</p>	<p>Vilkår, om at der skal udarbejdes foderplaner sikrer, at der er fokus på optimering af fodring. Vilkåret er samtidig med til at opfylde BAT-kravet om management.</p> <p>Vilkår til ydelse er stillet for at sikre, at produktionen svarer til det godkendte og samtidig sikre fleksibilitet.</p>

2.2. LOKALISERING

Ejendommen ligger nord for Grenaa mellem Hammelev og Stensmark.

2.2.1. FASTE AFSTANDSKRAV

De eksisterende anlæg overholder gældende afstandskrav til skel, vandløb m.v.

2.2.2. LANDSKAB OG PLANFORHOLD

Anlægget ligger i landzonen. Området er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, hvor landbrugsinteresser skal vægtes højt i planlægningen. Ejendommen ligger inden for kystnærhedszonen og umiddelbart vest for det udpegede bevaringsværdige landskab "Fornæs Morænelandskab.

Norrdjurs Kommune er inddelt i 32 landskabskarakterområder. Langagervej 15 ligger i karakterområde 22 "Voldby landbrugslandskab". Af beskrivelsen af området fremgår det bl.a.:

"Karaktergivende for området er det åbne, intensivt dyrkede landbrugslandskab, de mange små landsbyer og klinternes markante og bratte afslutning mod Kattegat

...

Området er sårbart overfor større byggeri i det åbne land..."

Langagervej 15 ligger umiddelbart vest for karakterområde 23.2 "Fornæs Morænelandskab, der er udpeget som værdifuldt landskab. Af beskrivelsen af dette karakterområde fremgår det bl.a.:

"Karaktergivende for området er det smukke særprægede kystlandskab, dets forhøjede plateau samt Stensmark Herregårdslandskab.

...

Sårbarheden i forhold til større teknisk anlæg er som udgangspunkt meget stor i hele området, idet opførelse af sådanne vil forringe landskabskarakteren og uforstyrreligheden.”

Den nye plansilo vurderes ikke at påvirke den landskabelige påvirkning væsentligt.

Der er ikke stillet vilkår til lokalisering.

2.3. ENERGI- OG VANDFORBRUG

På ejendommen anvendes el primært til malkeanlæg, belysning og pumper. Derudover kommer energi til traktorkørsel og til foderblanding.

Det er vanskeligt at beregne et ”norm” forbrug, da energiforbrug variere meget afhængig af lokale forhold. En vigtig forudsætning for at kunne optimere energi- og vandforbrug er at forbruget er kendt og at installationer mv. optimeres mht. energiforbrug. Derfor stilles der vilkår til at forbruget kan måles og at der udarbejdes en energirapport så mulige energibesparelser bliver synlige.

I ansøgningen er der oplyst et forventet årligt elforbrug (normtal) på 225.000 kwh inklusiv privatforbrug og et forventet årligt forbrug af diesellole på 20.000 liter.

Der er oplyst et årligt vandforbrug på 10.000 m³. Vaskevand fra mælkeanlæg genbruges til rengøring.

VILKÅR	MILJØVURDERING
12. Senest 6 måneder efter at dette tillæg er taget i brug, skal der foretages et energitjek på ejendommen af en professionel energikonsulent. Der skal udarbejdes en rapport med energisparetiltag og forventet tilbagebetalingstid.	Et energitjek giver overblik over mulige energibesparelser og deres tilbagebetalingstid.
13. Der skal være monteret målere, som registrerer el- og vandforbruget.	Registrering af el- og vandforbrug er en forudsætning for at kunne optimere forbruget. Energi- og vandforbrug varierer betydeligt afhængig af staldsystem m.v. Det er derfor ikke muligt at fastsætte realistiske vilkår til forbrug.

2.4. GENER

Under de efterfølgende punkter beskrives forskellige kilder til gener fra husdyrbrug og hvad der skal gøres for at undgå, at driften medfører væsentlige gener for omgivelserne.

2.4.1. LUGT

For at sikre at naboer ikke bliver påvirket væsentligt af lugtgener, beregnes geneafstande, der skal overholdes. Geneafstanden til byzone og sommerhusområder er længere end til samlet bebyggelse, og enkeltboliger har den korteste geneafstand. Det betyder, at naboer i enkeltbeboelser må tåle en større lugtpåvirkning end naboer, der bor i byzone. Lugtgeneafstandene er beregnet ud fra lugtmissionen en sommerdag med maksimal ventilation.

Områdetype	Lovens krav om minimumsafstand (geneafstand) i meter		Den vægtede gennemsnitsafstand i meter
	Nudrift	Ansøgt drift	
Byzone/sommerhusområde	325 meter	350 meter	ca. 1,3 km
Samlet bebyggelse	194 meter	206 meter	ca. 2,5 km
Enkeltbolig	88 meter	91 meter	ca. 426 meter

Geneafstandene er beregnet i det elektroniske ansøgningssystem. Geneafstanden kan blive korrigeret afhængig af andre husdyrbrug, vindretning m.v. I den aktuelle beregning er geneafstanden til byzone korrigeret, da der ligger to andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder nærmere end 300 meter fra byzonegrænsen. Alle krav til lugt er overholdt.

Norrdjurs Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener, da der til alle kategorier af bebyggelse er væsentlig længere end de beregnede geneafstande.

VILKÅR	MILJØVURDERING
14. Husdyrholdet skal til enhver tid overholde de godkendte antal stipladser og vægtfordeling.	Lugten beregnes ud fra den samlede vægt af grisene i de enkelte staldafsnit. Antallet af dyr beregnes ud fra stipladser og vægten beregnes som et gennemsnit af ind- og udgangsvægt. Derfor skal de anførte værdier under punkt 2.1 overholdes, for at lugtberegningerne er retvisende.

2.4.2. STØJ

I ansøgningen er der anført følgende støjkloder for ejendommen: malkestald og ventilation. Det er oplyst, at malkepumpen lydisoleres.

Der er stor afstand til naboer, og Norrdjurs Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil give anledning til væsentlig forøgede støjgener fra ejendommen.

Se vilkår vedrørende støj i den eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.4.3. LYS

Lyspåvirkning fra en ejendom kan være til gene for omgivelserne. Fra det konkrete anlæg er lyspåvirkningen fra staldene begrænsede på grund af staldenes udformning og den omgivende beplantning.

Da udvidelsen sker i eksisterende stalde, vurderes det, at der ikke vil være væsentligt forøgede lysgener fra ejendommen.

Se i øvrigt vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.4.4. FLUER OG SKADEDYR

På grund af anlæggets placering langt fra naboer er der ikke særlige forhold, der gør sig gældende for at sikre naboer mod gener fra fluer m.v. Det skal dog altid sikres, at skadedyr bekæmpes.

Norrdjurs Kommune vurderer, at nedenstående vilkår sikrer, at der ikke opstår væsentlige gener fra skadedyr for de omkringboende.

VILKÅR	MILJØVURDERING
15. Der skal til enhver tid foretages effektiv rotte- og fluebekæmpelse. 16. Fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer.	Bekæmpelse af skadedyr skal sikre, at der ikke opstår uhygiejniske forhold og sikre, at naboer ikke udsættes for unødige gener.

2.4.5. STØV

Foderblanding og gødningshåndtering forventes ikke at medføre støv. Blandt andet på grund af den forholdsvist store afstand til naboer forventes kvægbruget ikke at give anledning til støvgener.

Norrdjurs Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår i forhold til støv.

2.4.6. TRANSPORT

Adgangen til ejendommen foregår via en 300 meter lang privat indkørsel. Ved udkørsel på landevej er der gode oversigtsforhold og begrænset trafik. Afhentning af mælk forventes at ske i aftentimerne. Den resterende transport forventes at ske i dagtimerne.

Det vurderes, at trafikken til og fra ejendommen ikke vil give væsentlige gener.

Trafik på privat fællesvej og offentlig vej reguleres af færdselsloven.

Se i øvrigt vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.5. FORURENING

I de efterfølgende punkter beskrives forureningskilderne fra anlægget og de foranstaltninger der skal sikre, at miljøet ikke påvirkes væsentligt.

2.5.1. RESTVAND M.V.

Punktet omfatter håndtering af vand fra vask af foderrekvisitter, køretøjer til transport af dyr eller husdyrgødning, øvrige maskiner m.v.

Se vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.5.2. OPBEVARING, HUSDYRGØDNING OG FODER

Der produceres gylle og dybstrøelse ved produktionen.

Gyllen opbevares i den eksisterende 3.000 m³ store gyllebeholder på ejendommen. Derudover opbevares der gylle i en beholder på ansøgers ejendom Åstrupbakken 22 og i en lejet beholder på Grønnevej 19. Jf. den indsendte kapacitetserklæring er der en årlig produktion af gylle inklusiv afløb fra plansiloanlæg og møddingsplads på 10.563 m³ og en opbevaringskapacitet på i alt 7.930 m³. Kapaciteten svarer til 9 måneder. Kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet er derved opfyldt.

Dybstrøelsen opbevares på ejendommens møddingsplads. Alternativt kan den bringes direkte ud eller opbevares i overdækket markstak efter gældende regler.

Ensilage opbevares i plansiloer, og roer opbevares i markstak.

VILKÅR	MILJØVURDERING
<p>17. Der skal foreligge skriftlige aftaler om opbevaring af 3.400 m² gylle på andre ejendomme.</p> <p>18. Det skal aktivt sikres, at flydelaget er dannet 1 uge efter omrøring eller udbringning og 2 uger efter tømning af beholderen.</p> <p>19. Der må ikke opbevares gylle fra andre produktioner uden godkendelse fra kommunen.</p>	<p>Der skal altid være en opbevaringskapacitet for husdyrgødning svarende til mindst 9 måneders tilførsel. Ifølge erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet opbevares der 1.200 m³ gylle i en beholder på ansøgers ejendom Åstrupbakken 22, 2.600 m³ gylle i en lejet beholder på Grønnevej 19 og 800 m³ gylle i en lejet beholder på Åstrupbakken 17. Det er dermed muligt at opbevare en produktion af gylle og restvand fra 9 måneders tilførsel.</p> <p>Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen kan kravet om opbevaringskapacitet opfyldes ved at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år.</p> <p>Opbevaringsanlæggene skal leve op til BAT-standard. Det vil sige, at der skal etableres fast overdækning / flydelag, samt følge den lovpligtige beholderkontrol. Beholderne skal desuden tømmes og efterses for utætheder en gang pr. år.</p> <p>Opbevaring af fast gødning skal leve op til BAT-standard. Kravet er overholdt, når de generelle krav til opbevaring af fast gødning er overholdt.</p>

Se i øvrigt vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.5.3. AFFALD OG KEMIKALIER

For at minimere risiko for forurening fra affald og sikre bedst mulig genanvendelse skal affald håndteres efter de gældende retningslinier fra Reno Djurs.

Se vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.5.4. AMMONIAKTAB

Der vil altid være et ammoniaktab fra en husdyrproduktion. Ammoniakken (NH₃) fordampes fra husdyrgødningen og spredes med vinden. Problemet ved fordampningen er, at kvælstoffet medfører en eutrofiering af naturområder, når det afsættes igen. Samtidig betyder fordampningen, at der er mindre kvælstof til rådighed for afgrøderne. De vilkår, der stilles for at begrænse ammoniakfordampningen, har to formål. De skal dels nedbringe baggrundsbelastningen, så naturområderne generelt udsættes for mindre eutrofiering og dels skal nærtliggende naturområder beskyttes. Herunder beskrives tiltag til begrænsning af fordampningen. I næste afsnit beskrives påvirkningen af nærtliggende naturområder.

For at nedbringe den generelle belastning skal husdyrbruget overholde nogle generelle krav til ammoniakreduktion og dels opfylde krav til anvendelse af den bedst tilgængelige teknologi til at reducere ammoniakemissionen. Det er op til den enkelte bedrift, hvordan emissionskravet opfyldes.

Den samlede emission for anlægget inklusiv beholdere på andre ejendomme er beregnet til 2.609 kg N/år.

Emissionskrav		Opfyldelse af krav (-)manglende opfyldelse
Maksimal emission som opfylder det generelle krav	3.318 kg N/år	709 kg N/år
Maksimal emission ud fra de vejledende BAT-krav	2.611 kg N/år	3 kg N/år

Den ansøgte drift opfylder det generelle krav til ammoniakemission med de anførte tiltag til at begrænse emissionen.

Ammoniakemissionen er nedbragt ved at sengestalden med fast gulv har en lav fordampning. Kravet til BAT er opfyldt.

Vilkår til staldsystem, fodring m.v. er stillet under punkt 2.1 "Dyrehold og management". Der er ikke stillet yderligere vilkår til ammoniaktab.

Se i øvrigt vilkår i eksisterende miljøgodkendelse af 14. september 2009.

2.5.5. PÅVIRKNING AF NATUR

Når påvirkningen af de omkringliggende naturområder vurderes, ses der på den del af ammoniakemissionen, som deponeres på det pågældende naturområde. Depositionen beregnes for det enkelte område. Den vigtigste faktor for depositionens størrelse er afstanden fra natur til anlæg, men retning og ruhed af opland og naturområde m.v. medtages i beregningen. For kategori 1- og 2-natur ses på den totale deposition fra anlægget, mens der kun ses på merdeposition, når påvirkningen af kategori 3-natur vurderes. For at reglerne om merbelastning ikke kan omgås ved at gennemføre flere små udvidelser vurderes merbelastningen ud fra den nudrift der var gældende 8 år før denne godkendelse.

Oversigt over total og meremission fra anlægget:

Totalemission fra stald og lager	2.609 kg N/år
Meremission fra stald og lager	183 kg/år

For at vurdere om ammoniakdepositionen vil påvirke de omkringliggende naturområder er emissionen beregnet til de nærmeste naturområder i forskellige retninger. I tabellen herunder er anført den højeste belastning for hver naturkategori. Hvis der er andre anlæg, som ligger tæt på arealer i naturkategori 1, så reduceres den maksimale belastning, der kan accepteres (kumulation). Det er ikke tilfældet for denne ansøgning.

Oversigt over naturområder og påvirkning

Naturkategori	Afstand fra anlæg	Total-belastning	Merbelastning	Krav til maksimal belastning
Kategori 1, ammoniakfølsom natur inden for Natura 2000	over 22 km	0,0 kg/ha		0,7 kg/ha
Kategori 2, særlige naturområder uden for Natura 2000	ca. 1 km	0,1 kg/ha		1 kg/ha
Kategori 3, ammoniakfølsom skov	ca. 600 m		0,0 kg/ha	1 kg/ha

For alle naturkategorier ligger den beregnede deposition væsentligt under kravet til deposition. Depositionen overholder derved kravet til merdeposition for alle naturkategorier.

Skovområdet vest for Stensmark er vurderet til at være gammel skov og ammoniakfølsomt.

Der er ikke stillet vilkår til ammoniakdeposition.

3. AREALER

Ifølge § 10, stk. 10 i Lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love skal kommunalbestyrelsen i verserende sager, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, ikke fastsætte vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer.

4. ØVRIGE MILJØFORHOLD

4.1. BILAG IV-ARTER

I EU's Habitatdirektiv er der anført en række dyre- og plantearter, som har krav på ekstra beskyttelse. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Beskyttelsen betyder, at arterne og deres levesteder skal beskyttes, og at tiltag ikke må forringe artens levevilkår.

I tilknytning til det ansøgte projekt, er der ikke kendskab til bilag IV-arter.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke har negative konsekvenser for bilag IV-arter.

Hvis der findes bilag IV-arter i området, ændrer det dog ikke ved arternes beskyttelse, at de ikke er anført i denne godkendelse.

4.2. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK/RENERE TEKNOLOGI/OPTIMERING

Der er her stillet vilkår som sikrer, at landbruget drives efter retningslinjerne for godt landmandsskab for at sikre godt management. Vilkår om foderplaner og effektivitetskontrol sikrer fokus på optimal udnyttelse af foder.

I redegørelsen for BAT (bilag 4) er der (jf. EU-kommissionens referencedokument (BREF)) redegjort for husdyrbrugets anvendelse af bedst tilgængelige teknik (BAT) i forhold til godt landmandsskab, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Ammoniakfordampningen ligger 3 kg N pr. år under det beregnede BAT niveau på 2.611 kg.

Norrdjurs Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT.

5. EGENKONTROL

Egenkontrol anvendes til at føre løbende kontrol af miljøforhold, som vanskeligt kan kontrolleres ved tilsyn. Eksempelvis skal der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere, hvis de ikke har fast overdækning. Logbogen dokumenterer, at der løbende er ført tilsyn med flydelaget og foretaget nødvendige tiltag til at sikre, at det er i orden.

Egenkontrol bygger i høj grad på tillid og derfor er det også en skærpende omstændighed, hvis vilkår til egenkontrol ikke efterleves.

Der er ikke stillet yderligere vilkår om egenkontrol.

6. LISTE OVER SAGENS BILAG

- bilag 1. Oversigtskort
- bilag 2. Situationsplaner
- bilag 3. Kort med ammoniakberegninger til naturområder omkring staldanlægget
- bilag 4. BAT-redegørelse.
- bilag 5. Klagevejledning

Øvrige sagsakter:

Elektronisk ansøgningsskema, skema nr. 100991, version 3

Erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet

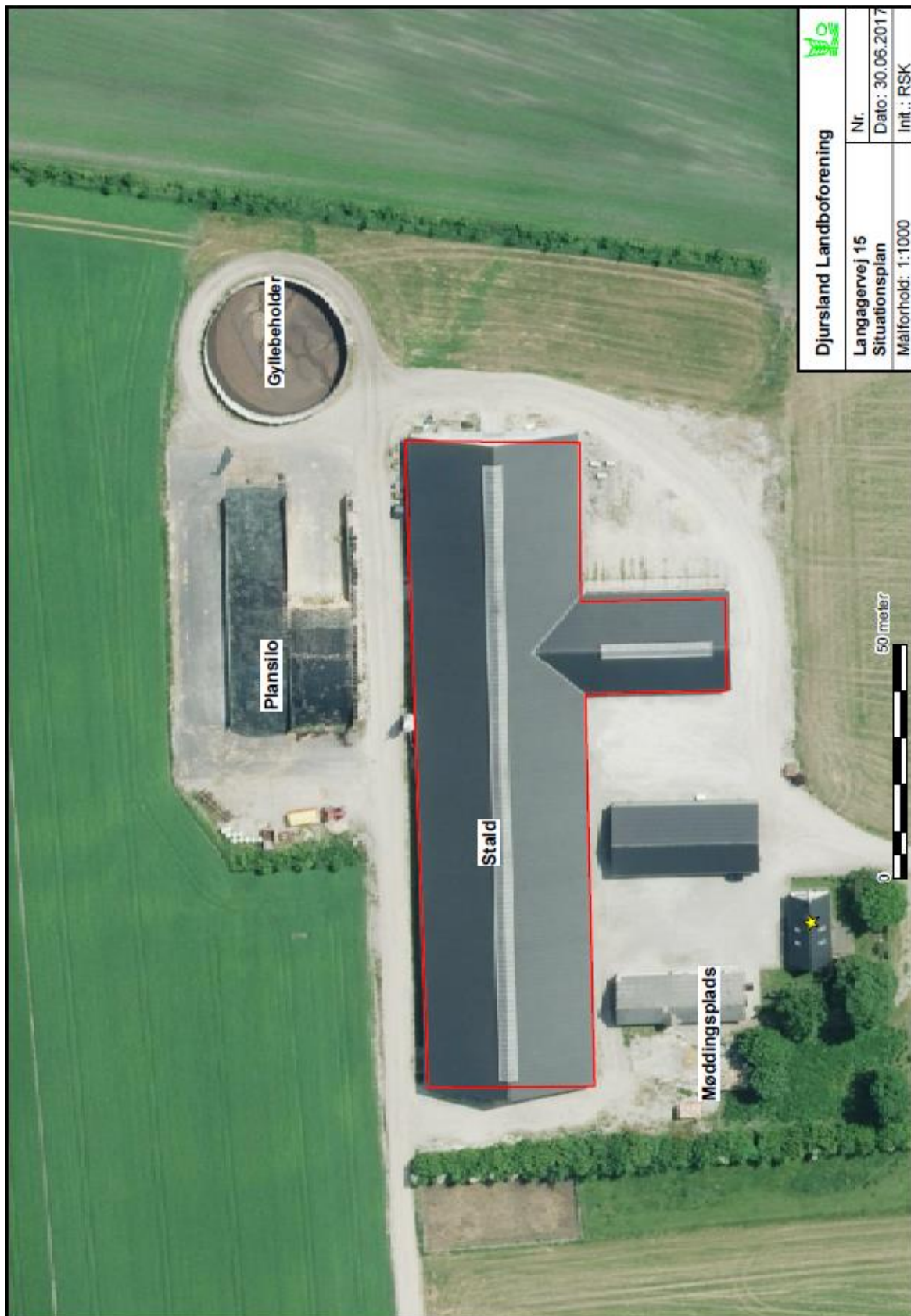
Lejeaftale vedr. gyllebeholder på Grønnevej 19

Beredskabsplan

Bilag 1: Oversigtskort

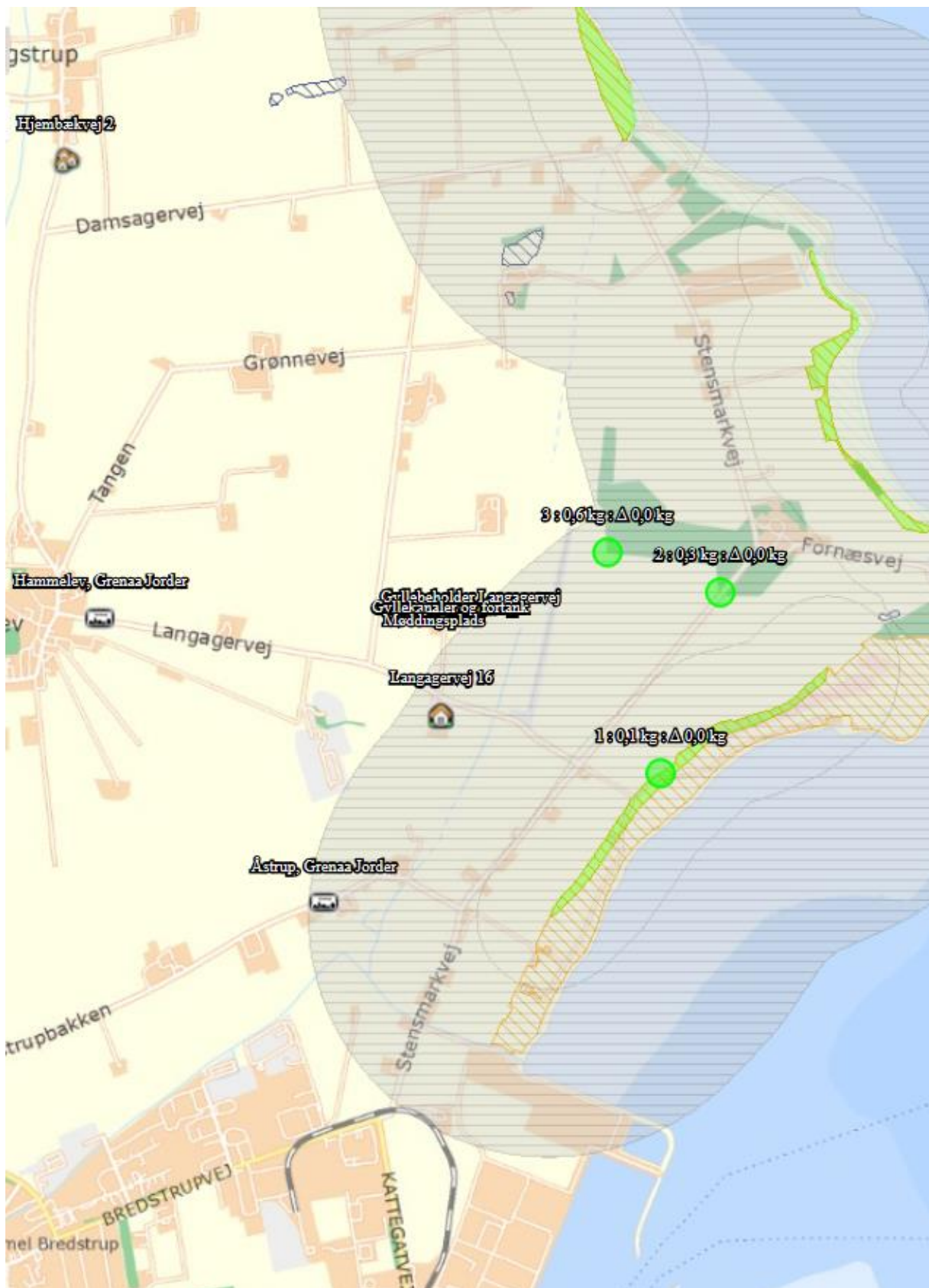

Bilag 2: Situationsplaner

Bilag 3: Kort med ammoniakberegninger til naturområder

Bilag 4: BAT-redegørelse

3. juli 2017

Norddjurs Kommune

BAT-redegørelse for Langagervej 15, 8500 Grenaa (skema 100.991)

Staldsystem og – teknologi

Staldene er navngivet på tilsvarende måde som i ansøgningskemaet.

Langagervej 15 er en stald i eksisterende drift med fast drænet gulv samt afsnit med dybstrøelse til de mindste kalve.

Langagervej 15_2 er en kostald med sengebåse og spalter med bagskyl i eksisterende drift, der anvendes til goldkøer.

Det vejledende BAT-niveau for den ansøgte produktion er på 1.609,9 kg N jf. MST's vejledende BAT-standardvilkår. Beregningen ses i nedenstående skema.

	Dyretype	Staldtype	Vægt/alder	antal	KgN (BAT)
Langagervej 15	Malkekøer	Fast drænet gulv	12.500 kg EKM	215	1.572
	Kvier	do	6-27 md	162	646
	Småkalve	Dybstrøelse	0-6 md	49	93
	Tyrekalve	do	40-60 kg	100	6
Langagervej 15_2	Malkekøer	Sengestald m spaltegulv, bagskyl	12.500 kg EKM	30	294
Total					2.611

Den ansøgte produktion har en ammoniakemission på 2.609 kg N/år, hvilket ligger 2 kg under det vejledende BAT-standardniveau.

BAT-niveauet anses således for overholdt.

Foder

I forbindelse med fodring, er der hele tiden fokus at optimere udnyttelse af foderet og dermed minimere mængden overskydende næringsstoffer fra produktion. Dette sker gennem foderplaner der udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.

Vand

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Vandforbruget registreres
Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energi

Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Udendørs lys er styret af en bevægelsessensor.

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme køremes drikkevand og til opvarmning af vand og servicerum i driftsbygning.

Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Management

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse

Medarbejdere bliver orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.

I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Bedriftens bortskaffelse af affald registreres via kvittering fra renovationsfirma.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Opbevaring af husdyrgødning

Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Gyllelageret er med konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter, at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag

Der føres logbog over flydelaget, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Udbringning af husdyrgødning

Gyllen analyseres som regel for indhold af kvælstof og fosfor

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Gyllen udbringes med slæbeslanger i voksende afgrøder

Bilag 5: Klagevejledning

Afgørelsen kan i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug påklages skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet af adressaten, Miljøministeren og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Når du klager, skal du betale et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. (2016-niveau).

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt, det vil sige at klagen skal være registreret og gebyret skal være betalt senest den dato, der er anført i afgørelsen som sidste dag.

Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Søgsmål

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.